

Giza néni úgy pislog, mint egy nagy hal. Lassan és megfontoltan. Olyan sokáig tartja csukva a szemét, hogy megfájdul a mellkasom. Félek, hogy délután nem tudom majd felidézni az arcát.

72 Dobosi Bea

TORNAÓRA

Hetente háromszor a padokban öltözünk át. Vonakodva vetkőzöm bugyira, és húzom fel a kötelezően piros tornaruhát. Kellemetlenül hasasnak érzem magam benne. Amikor az áruházban felpróbáltam, anyukám türelmetlenül megrángatta rajtam. Ahol belecsípett, ujjának nyoma sokáig megmaradt a rugalmas anyagon. Azt mondta, ne neki nyavalyogjak, ő nem tehet róla, hogy látszik az idomom.

Hetente háromszor a padokban öltözünk át. Vonakodva vetkőzöm bugyira, és húzom fel a kötelezően piros tornaruhát. Kellemetlenül hasasnak érzem magam benne. Amikor az áruházban felpróbáltam, anyukám türelmetlenül megrángatta rajtam. Ahol belecsípett, ujjának nyoma sokáig megmaradt a rugalmas anyagon. Azt mondta, ne neki nyavalyogjak, ő nem tehet róla, hogy látszik az idomom.

Az utcai ruháinkat összehajtjuk, és a székekre tesszük. A legtöbb gyerekkel ellentétben tudok hajtogatni, de idegességemben képtelen vagyok felidézni a mozdulatokat. A póló ujjá mindig kicsúszik, végül esetlenül begyűröm a nadrág alá. A maszatos, zöld tábla fölött a falóra nem jár.

Ijedt pontossággal végezem a gyakorlatokat, de ügyetlenebb vagyok, mint a többi gyerek. Már bemelegítésnél lemaradok, fél ütemmel a többiek után guggolok le és állok fel. A padsorok közötti szűk helyen gyakran megütjük vagy megrúgjuk egymást. Megrémülök, amikor észreveszem, hogy valaki csal.

Az osztályelső mellbe vág, ahogy meglendíti a karját, de nem kér bocsánatot. Andrisnak hívják, és akkor utáltam meg, amikor anyukája dicsekedt vele anyukámnak fogadóórán. Ez volt az első alkalom, hogy anyukám nem dicsért meg, amikor hazaért.

A kiskapuban vártam. Kempingbiciklijét a csípőjének támasztotta, miközben kifulladásra beszélt. A kormányról lógtak a súlyos bevásárlószatyrok. A kiskapu olyan alacsony, hogy ha lábujjhegyre állok, rá tudok ülni. Csak vágja a fenekemet a vas. Anyukám azt mondta, hogy Andris már egész könyveket elolvas önállóan. Péntek délután bezárkózik a szobájába, és hétfő reggelig színét sem látják. Példaként állította elém.

Azt kívántam, legalább apukám ne hallotta volna. Bántott, hogy helytelenítően csóválta a fejét, és a földet nézte. Azzal vigasztaltam magam, hogy anyukám úgymint elmondta volna neki, miután lekapcsolták a villanyt, és hátat

A lakótelepi iskolába járok. A falait narancssárgára festették, folyosói szélesek és alacsonyak. A szekrények kék ajtaját nem lehet rendesen becsukni. Szigorúan meg-

fordítottak egymásnak a paplanok alatt. Másnap olvasásórán nem tudtam figyelni, mert fél szemmel Andrist lestem. Vele együtt lapoztam, pedig a felé-
nél sem jártam az oldalnak.

Négykézlábra ereszkedünk a padok között, és felváltva lendít-
jük hátra a lábunkat. Tornaórák előtt gyakran nem tudok elaludni. 73
Anyukám azt mondja, gondoljak valami szépre, de képtelen vagyok
kiverni a fejemből a piros tornaruhát. Giza néni többször rám szól, hogy ne
lógassam a fejem, és nyújtott térdel lendítsem a lábam. Nem tudom betar-
tani az utasításait. Szilveszter piszkos cipője közvetlenül az arcom előtt áll
meg, amikor szép szabályosan elvégzi a mozdulatsort. A mágyósok
ügyesek tornából.

Mágyósoknak az állami gondozottakat hívják. Már megszoktam
a jelenlétüket. Szeptemberben nagy csapatban érkeztek, és elfoglalták
a hátsó padokat. Hangosak voltak és indokolatlanul jókedvűek. Giza
néni az első héten szétültette őket, de így is zavarják a tanóra rendjét,
és nem hagyják figyelni a padtársaikat. Az iskolában gyakoriak a ve-
rekedések, a lakótelepi boltban a lopások.

Minden mágyós egy kinti gyerek mellett ül. Anyukám örült,
hogy mellém az osztályelsőt ültették. Pislantanom kellett, amikor
megrázta a mutatóujját az arcom előtt. A mágyósokat nem szabad ki-
közösíteni, mondta. Nem úgy nézett rám, ahogy fegyelmezéskor szo-
kott. A mágyósok ruhái mások, csak a bordás trikóik ugyanolyanok,
mint a mieink.

Giza néni ütemesen számol, miközben a négyütemű fekvőtá-
maszt csináljuk. Túl gyors a tempó, nincs időm teljesen kinyújtani a
karomat és felegyenesedni. Nagy igyekezetemben beverem a bokámat
a padba, de a lábak dobogása elnyomja a koppanást. Ha fájna, sem
mernék szólani.

A mágyósokat a vezetéknevükön szólítjuk. Van közöttük Oláh és
Román, Ózdi és Keleméri. Egyikükről azt mesélték, hogy arról a pusztáról ne-
vezték el, ahol rátaláltak. A tízórájukat a felelős hozza el háromszögletű alu-
míniumtálcán a nagy szünetben az iskolai menzáról. Mindennap zsemlét és
dzsemet kapnak kis, fémfóliás, műanyag dobozban. A dzsemet a padokra és
a falra kenik, a zsemlével fociznak a folyosón. Egyszer a hajamat és a kabá-
tomat is összekenték. Otthon azt hazudtam, nekidőltem egy frissen festett
kerítésnek.

Órákon Szilveszter tarkóját nézem: a feje nagyon keskeny, a füle eláll.
Giza néni őt veri leggyakrabban. Ökölbe szorítja a kezét, és bütykeivel Szil-
veszter fejbúbjára húz. Máskor megpofozza, vagy a pajeszánál fogva kirán-
gatja a padból. Szilveszter kiröhögi. Azt játszom, hogy az ütés pillanatában
nem hunyhatom be a szemem. Mire vége a verésnek, ég a szemgolyóm.

Szilveszter padtársának, Balázsnak négy apukája is van, de anyukája csak egy. Az anyukáját a rossz szíve miatt gyakran befektették a kórházba, és mire kikerült, az apukák elhagyták. Balázs az összes apukáját apukának szólítja. Amikor megkérdezték, ki az igazi apukája, csúnya szavakat
74 mondott. Senki sem árulta be Giza néninek. Pedig sokan csúfolják, mert a szemüvege a fél arcát eltakarja. Balázst egyik apuka sem akarta magához venni, miután az az egy anyukája meghalt. A nagymamájához költözött a kis egyszobás lakótelepi lakásba.

Balázssal járok Giza nénihez korrepetálásra. Hetente egyszer megyünk, és óra végén fizetünk. Amíg tanulunk, a ragacsos konyhaasztalnál ülünk a hokedlin. Giza néni odahaza narancssárga kötött kardigánt és sötét-kék, kitérdesedett melegítőnadrágot visel. A kardigánja anyaga úgy megritkult, hogy szabályosan átlátni rajta. A konyhában télen túl meleg van, mert a hátunk mögött ég a kis vaskályhában a tűz. Giza néni apukája legalább egyszer rak rá óra közben. Szürke munkásnadrágban és zubbonyban jön be, a fején fekete svájcisapka. Nyugalmozott franciatanár. Megtanította Giza néni a nyelvet, és franciául beszélnek otthon.

Giza néni most egészen megváltozik, súlyos lesz, ólmos, mint a szemhéja. Már levetettük a tornaruhát, amikor utasít minket, hogy álljunk egyenesen a padunk mellé. Tudom, hogy keskeny, fehér, hosszú ujjú keze van. Bütkei majdnem átlukasztják a bőrét, amikor ökölbe szorítja. A kezét könnyebben felidézem, mint az arcát. Amikor lecsukja a szemét, visszatartom a lélegzetem.

Nyugtalanít, hogy alsóneműben és bordás trikóban állunk a padok mellett. Olyanok vagyunk, mint a bábuk. Apukám nyáron megtanított sakkozni. Suta ujjaim közül néha kicsúsztak a felemelt figurák, máskor a kézfejemmel levertem a táblán állókat. Minden elrontott lépés után könnyörögtem, hogy újra léphessek. Csak olyankor nyertem, amikor apukám szándékosan hibázott. Ha nem ismertem fel a lehetőséget, helytelenítően csóválta a fejét. Szégyellem, hogy olyan egyformák vagyunk.

Giza néni a pislantásai ütemére lépked a padok között. Komótosan és megfontoltan. Biztosra veszem, hogy valamelyik mágyós verést kap. Olyan sebbel-lobbal rángattam le magamról a piros tornaruhát, hogy nem vettem észre a rendbontást. Amikor Giza néni keze ökölbe szorul, a bütkei majdnem átszúrják a bőrét. A csont felülete olyan, mint a porcelán. Láttam, amikor a nagymamám csirkét vágott. Felkészülök rá, hogy nem hunyhatom be a szemem.

Aztán Giza néni visszafordul, és a tanári asztalnak támaszkodik. Még sosem láttam így állni. A karjáról az aulában sorakozó könnyezőpálmák léggyökerei jutnak eszembe. Észreveszem, hogy krétás lett a nadrágja a combján, és arra gondolok, biztosan vágja a fenekét az asztallap. Giza néni kinyitja a szemét. Megvigasztal a jelenléte.

Balázs trikója ugyanolyan bordás, mint más gyereké. Félig be van tűrve az alsójába, és az alja cikcakkban sárga. Giza néni megkérdezi Balázstól, milyen gyakran fürdik és vált ruhát, mindennap tiszta fehérneműt vesz-e, és mikor volt utoljára kimosva a trikó. Tudja-e, hogyan kell a fiúknak tisztálkodni. Ideges leszek, amikor Balázs nem válaszol. Lehajtja a fejét, a trikó bordáit nézi, vagy a zöld linóleumot. A pókháló a falon a nagymamám vékony, hosszú, barna hajszálaira emlékeztetnek.

75

Giza néni megbízza az osztályelsőt, hogy tanítsa meg Balázst mosakodni szünetben. Aztán felnéz a falióra béna mutatóira. Megkönnyebbülök, amikor végre a zsákokba gyűrhetjük a nyirkos tornaruhát, és felhúzzuk ragadós testünkre a pólót meg a nadrágot. Folytatódik az oktatás az izzadságszagú tanteremben.

Óra után a gyerekek csoportba verődnek Andris körül. Megfordul a fejemben, hogy félrehúzódok, de nem szívesen hagyom ott a padomat. Andris tettetett lezserséggel vonogatja a vállát, amikor megkérdezik, tényleg megtanítja-e Balázst tisztálkodni. Dehogy, mondja, de hallani a hangján, hogy mindjárt sír.

Amikor elképzelem, hogy Andris nem fogad szót, megfájdul a hasam. Próbálok valami szépre gondolni, hogy ne kelljen végéznem. Az iskolában sosem megyek végére. A szemem sarkából látom, hogy Giza néni a radiátornak támaszkodik a folyosón. Lassan nyitja-csukja a szemét. Mintha egy nagy darab kő lenne a hasamban.

Az egész épületben csak az aulában és a tanári szobában vannak függönyök. Az aulában szokták tartani az iskolai ünnepségeket. Ha nincs rendezvény, szigorúan tilos itt tartózkodni, de ma senki nem szól ránk. A hatalmas tér majdnem üres, csak a könnyezőpalmák állnak az ablakok előtt. Hosszú légygökereik furcsán tekeregnek a karéjos levelek között.

Andris és Balázs bevonul a fiúmosdóba. Látom magam előtt, ahogy a falnak dőlnek a mosdókagylók mellett. Andris a dereka mögé teszi a kezét, tenyere nyirkos nyomot hagy a fehér csempén. Az egyik csap csepeg, a fülkék felől kellemetlen szag terjeng. Nem néznek egymásra. Megállapodnak, meddig várjanak, miközben a cipőjüket vagy a lábnyomos követ bámulják.

Este szólok otthon, hogy nem akarok Balázssal járni korrepetálásra.